

JORDSYSLINGER

skulpturelle objekter av Line Sanne

Med inspirasjon fra den gamle byggeteknikken halmhuskonstruksjon har prosjektet *Jordsyslinger* utviklet seg. Byggeteknikken har med sin arkaiske materialbruk referanser til oldtidens byggeskikk. Leire, jord, sand og halm er kjente naturmaterialer som har vært brukt i bygg og boliger så langt vi kan følge historien tilbake i tid, i alle verdensdeler, også i Norge. Disse materialene har fra tidlig steinalder på ulikt vis vært viktige ressurser for utviklingen av jordbrukssamfunnet (Gjerpe, 2015), og kan på ulike måter assosiativt knyttes til kultur og det skapende menneskes livsutfoldelse. En livsutfoldelse som i stor grad har *samhandlet* med naturens betingelser, men som i den seneste tid i større og større grad *går på bekostning* av naturens betingelser.

I prosjektet sysler jeg med materialene, derav tittelen *Jordsyslinger* som refererer til verbet å sysle, som ifølge Norsk akademis ordbok (u.å) betyr 'arbeid, gjerning, gjøremål, være (mer eller mindre) opptatt (med); drive med i det små. Det kommer av norrønt (femininum) sýsla, jf. [sysse](#), som igjen kan knyttes til å drive med en eller annen form for virksomhet. (NAOB, u.å). I dette prosjektet undrer jeg meg over de estetiske kvalitetene - om den type bestandighet som materialene tilbyr og tilbøyeligheten som ligger gjemt i materialene og sammensetningen. Utgangspunktet for arbeidene består av en blanding av ettårige biogene fibre; i hovedsak halm av havre og bygg i kombinasjon med ubrente, minerale materialer; primært jord, sand og leire, hvor jeg søker innsikt i hvordan denne haptiske blandingen kan behandles som estetisk, skulpturelt materiale. I det skapende sysler og eksperimenterer jeg med teknikken, stadig i en søken etter å hva materialene kan åpne opp for.

Som en del prosjektet Ask og Embla, som hører inn under symposiet tilHUG, undersøker jeg begrepet *tilbøyelighet* konseptuelt, da som en verdi og et dogme i det skapende. Ut fra et bærekraftig perspektiv vender jeg stadig tilbake til spørsmål som omhandler anskaffelse og bruk av materialer og estetiske valg, som for eksempel hvor langt kan jeg reise til å innhente materialer av både av hensyn til mitt klimaavtrykk og tidsbruk, hvor mye av materialene skal være lokalforankret og funnet i mitt nærmiljø, samt hvor mye kan jeg ta i bruk av ikke naturlige materialer og hva kan bli nyinnkjøpt? På den andre siden undersøker jeg hvor tilbøyelig materialene er i å imøtekomme mine indre formalestetiske forestillinger, på hvilke måter er materialenes sammensetning og iboende egenskaper tilbøyelige som estetiske uttrykk? Og sist, hvordan kan jeg i samhandling med materialene finne en balansegang i våre ulike tilbøyeligheter?

I prosjektet *Jordsyslinger* ledes jeg av særlig tre dogmer; 1) Ta utgangspunkt i halmhuskonstruksjonsteknikken i valg av materialer. 2) Anvende mest mulig lokalfunnet naturmateriell og restmateriell hentet fra mitt eget verksted. 3) La begrepet tilbøyelighet

fungere som ledetråd i det skapende. De skulpturelle objektene tar form i samhandling med begrepet tilbøyelighet og de dogmene jeg har satt for meg selv i prosjektet. I denne sammenheng forsøker jeg å la meg prinsipielt arbeide etter et avsnitt jeg har hentet fra boken *Økologiens skjønnhet* av Erlend Kiøsterud:

«Naturen naturerer – uavlatelig skaper den seg selv. Ved å åpne seg for, ved å la seg gjennomstrømme av, ved å la seg bevege av skjønnhetslengselen i det skjøre livet, kan kunsten være naturens lyttepost for det i naturen som er, og søker å bevare sin form, og for det i naturen som ennå ikke er, men som ligger der som mulighet og befrielse.» (2023, s. 45).

I det skapende er jeg knyttet til dypøkosofiske ideer hvor begrepet undring står sentralt. Prosessen er lignende Arne Næss' tolkning av det greske ordet *skeptomai* (Moe m.fl, 2003; Bostad, 1998). Slik jeg har forstår begrepet *skeptomai* handler det om å se seg undrende omkring, undersøke, vurdere, tenke over og tvile. Næss mente at undring er et viktig element i søken etter forståelse og kunnskap, fordi undringen gir mulighet til å stadig være i bevegelse, kunne dvele ved kunnskap og stille spørsmål til forutinntatte antagelser. For meg er bearbeidingen av materialene en undringsprosess hvor jeg undersøker, dweler og tviler over materialets og min egen tilbøyelighet. Det hele kan sammenlignes med ha en dialog med en innadvendt person; en som stillferdig gir deg plass til å uttrykke deg, men som stadig vender oppmerksomheten mot sitt tvilende indre. Innenfor rammen av dypøkosofi og *skeptomai* tar arbeidene form gjennom at jeg lirker, tilpasser og trekker meg unna i vekselvirkningen mellom materialenes egenverdi, formens uttrykk og min undring og tvil.

Når jeg skaper kunst basert på dogmer som har til hensikt å ivareta naturen og spille på dens betingelser, undrer jeg meg over hvilken innsikt arbeidet med disse materialene kan føre frem til, både i form av estetiske uttrykk og refleksjoner i form av verdier og holdninger innenfor nåtidens livsutfoldelse? I lys av skjønnhetens økologi hvor «alt er midlertidig og foranderlig, påvirket av energier infiltrert i hverandre» (Kiøsterud, 2023, s. 38), er det ikke snakk om å finne entydige svar, men heller et ønske om å øke en form for varig bevissthet. Et ønske om å vise frem et potensial hvor «forholdet mellom form og innhold blir en uavsluttet historie» (Kiøsterud, 2023, s. 67). Skjønnhetens natur er flyktig, og det må jeg være tilbøyelig for å akseptere.

Litteraturliste

Bostad, I. (1998). Arne Næss. Gyldendal.

Hentet juni 2025 fra https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2018091948006

Kjøsterud, E. (2023). Skjønnhetens økologi. Forlaget Oktober

Hentet juni 2025 fra https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_pliktmonografi_000013709

Moe, V. F., Loland, S., & Breivik, G. (2003). *I bevegelse : et festskrift til Gunnar Breivik på hans 60-årsdag*. Gyldendal undervisning.

Hentet juni 2025 fra https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2011070106079

Norgeshistorie.no, Lars Erik Gjerpe, «Langhuset». Hentet juni 2025 fra

<https://www.norgeshistorie.no/bronsealder/0319-langhuset-jordbrukernes-sentrum-i-3000-ar.html>.

«sysle». I: Det Norske Akademis ordbok. Det Norske Akademi for Språk og Litteratur.

Hentet juni 2025 fra <https://naob.no/ordbok/sysle>